

Түсіндірме жазба

Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі №92 бұйрығы)

Білім алушылармен, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) психологиялық диагностика, консультация және тренингтер (топтық, жеке) «Мектепке дейінгі ұйымдар, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практиканы өткізуге арналған үлгілік шарттың және дуальды оқыту туралы үлгілік шарттың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы №93 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізіліміндегі №13227 болып тіркелген) сәйкес ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің жазбаша келісімімен өткізіледі.

Мақсаты: балалардың оқудағы, дамудағы, мінез-құлықтағы қиындықтарын уақытында анықтап, оларға психологиялық, әлеуметтік және педагогикалық көмек көрсетуді көздейді.

Негізгі мазмұны:

ППҚҚ-білім алушылардың, соның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін балалардың оқуы мен дамуына жағдай жасайтын жүйелі қолдау қызметі.

ППҚҚ құрамына: директордың орынбасарлары, педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтар, арнайы педагогтар, педагог-асистенттер, кәсіби бағдар берушілер кіреді.

Негізгі қағидалары:

- кәсіби әдепті сақтау;
- білім алушылардың жеке басына эмпатия және құрмет көрсету;
- білім алушының жеке, жас ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктері;
- білім алушылардың құқықтары мен мүдделерін сақтай отырып, ақпараттың құпиялылығы;
- білім алушыларды білім беру процесінде психологиялық-педагогикалық қолдаудың ғылымилығы, кешендігі, бірізділігі, кезеңдігі және үздіксіздігі ескеріле отырып жүзеге асырылады.

Негізгі бағыттары мен мазмұны

1. Диагностикалық жұмыс
2. Консультативтік жұмыс
3. Дамыту (түзету) жұмысы
4. Психологиялық-педагогикалық ағарту жұмысы
5. Ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс

Қолдау кімдерге көрсетіледі?

Мінез-құлық, эмоциялық қиындықтары бар (суицидке бейім) балаларға, әлеуметтік-психологиялық, мәдени кедергілері бар (бейімдеуі қиын) балаларға, ЕББҚ бар балаларға.

Жүзеге асыру тәсілдері.

-жеке, топтық, кіші топтық сабақтар (мектеп жасындағы кіші топтық және топтық сабақтың ұзақтығы 45 мин құрайды.

Ал балаларға жеке сабақтардың ұзақтығы 30 мин құрайды).

-жеке оқу жоспарлары мен бағдарламалары

-бағалау тәсілдерін бейімдеу

-арнайы оқулықтар, оқу материалдары, бейімделген орта (пандус, тактильді жолдар, дыбыс күшейткіш құралдар, т.б).

-білім алушыларға, оның ішінде осы Қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) арналған жеке, кіші топтық және топтық сабақтар ППҚҚ мамандары әзірлеген жеке дамыту бағдарламаларына сәйкес жүргізіледі.

Қолдау формалары

-қосымша сабақтар, факультативтер, үйірмелер.

-әлеуметтік көмек және кәсіби бағдар беру

-ата-аналармен жүйелі жұмыс

-арнайы жабдықталған кабинеттерде жеке топтық сабақтар

№	Іс-шаралар	Жұмыс түрлері	Нысаналы топ	Орындау мерзімі	Ескертулер	Есептілік нысаны
І. ДИАГНОСТИКАЛАУ						
1	Ұйымдастыру кезең. Оқушыларға жекеленген психологиялық карта бастау, ақпарат жинау..	Жинақтамаларды жаңарту	1-11	Қыркүйек		Психологиялық карта
2	Оқушының мектепке бейімделуі	Мотивация (Лусканова)	1	Қыркүйек		Хаттама
3	Оқушының оқу процесіне даярлығын анықтау	Ақыл ой (МЭДИС)	1	Қыркүйек		Хаттама
4	Оқушының оқу процесіне даярлығын анықтау.	Мектеп қарым-қатынасы (сурет тестісі)	1	Қыркүйек		Хаттама
5	Оқушылардың мектепке мотивациясын анықтау	Лусканова тесті	2-4	Қыркүйек		Хаттама
6	Оқушының тұлғалық типін, бағыттылығын анықтау	Дж. Голланд	10	Қазан		Анықтама
7	Оқушының орта буынға бейімделуі	Қобалжу (Филлипс)	5-8	Қазан		Хаттама
8	Оқушының орта буынға бейімделуі	Оқу мотивациясы тесті	5-11	Қазан		Хаттама
9	Оқушылардың бойындағы агрессивтік деңгейін анықтау	Басса-Дарки әдістемесі	8-11	Қазан		Хаттама
10	Оқушылардың психо-эмоционалдық жай-күйін зерделеу	Психо-эмоционалды жағдай сауалнам	7-9	Қараша		Хаттама
11	Оқушылардың мектепте оқуға деген мотивациясы мен эмоционалдық қатынасын анықтау	Спилберг Андреева әдістемесі	6-11	Қараша		Хаттама
12	Жас мамандарды қолдау. Тұлғаның мінез-құлықын анықтау	С.Деллингер тесті	Ұжым жас мамандары	Қараша		Хаттама

13	Суицидтік бағыттылықты анықтау. Жасөспірімдердің суицидтік қауіпті ұстанымдарын анықтау	СБА әдістемесі (тұлғалық сұрақнама)	7-11	Қараша		Хаттама Анықтама
14	Кәсіптік бағдар бойынша психологиялық қолдау көрсету	Шварц құндылық тесті	8-11	Қараша		Хаттама Анықтама
15	Мектеп мотивациясының қалыптасқандығын диагностикалау	«Мектепте маған не ұнайды?»Н. Лусканов әдістемесі	3-4	Желтоқсан		Хаттама
16	Оқушының бейімділігін анықтау	Климов тесті	8-11	Желтоқсан		Хаттама
17	Мамандық таңдаудағы оқушының нақтыланынуын анықтау, болашақ мамандығы туралы ақпараттылығын тексеру	Кейрси сауалнамасы	7-11	Желтоқсан		Хаттама
18	Оқушылардың қарым-қатынасын зерттеу	Социометрия әдісі	7-11	Желтоқсан		Хаттама
	Қобалжуды анықтау Емтиханға дайындық барысындағы қобалжуды анықтау	Депрессия шкаласын анықтау (CES-DS)	9-11	Қаңтар		Хаттама
19	Тұлғалық типтерін анықтау	«Темперамент және мамандық» Айзенк	8-11	Қаңтар		Хаттама
20	Педагогтердің тәуекелге дайындық дәрежесін диагностикалау	Шуберт әдістемесі	Педагог қызметкерлер	Қаңтар		Хаттама
21	Оқушылардың алаңдаушылық деңгейін анықтау	Кондаш әдістемесі	8-11	Қаңтар		Хаттама
22	Оқушылардың құқықтық сауаттылығын анықтау	Сауалнама	1-11	Қаңтар		Хаттама
	Зейін тұрақтылығын анықтау; Ойлау, ес, қабылдау қабілетін бағалау;	Замбацявичен сауалнамасы	2-4	Ақпан		Хаттама
23	Тәрбиеленушілердің мінез-құлқын анықтау	«Үй, адам, ағаш» тесті	Даярлық тобы	Ақпан		Хаттама
24	Оқушылардың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау	«Ағаштағы орныңыз қайсы?» проективті әдістемесі	1-11 /тәуекел тобы/	Үнемі		Хаттама
25	Жасөспірімдердің ата-анамен қарым – қатынасын анықтау	И.Марковская	5-11	Наурыз		Хаттама

		сауалнамасы				
26	Ата-ананың баламен қарым-қатынасын анықтау	И.Марковская сауалнамасы	5-11 /ата-аналар/	Наурыз		Хаттама
27	Орта буынға өту дайындығы (Мағыналы есте сақтау көлемі Жалпылау Топтастыру Нақтылау Салыстыру Аналогия Өзін басқару жүйесі Сөйлесу қабілетінің дамуы)	Есте сақтау көлемі	4	Сәуір		Хаттама Анықтама
28	Дайындық тобының мектепке дайындық деңгейін анықтау	Керн-Йрасек тесті	Дайындық тобы	Мамыр		Анықтама
29	Оқушылардың мектепке дайындық деңгейін анықтау	Керн-Йрасек тесті	Дайындық тобы	Мамыр		Анықтама
30	Тұлғаның өзіндік ерекшеліктерін ,олардың өзара қарым-қатынасын зерттеу, оқушының дарындылық қабілетін анықтау /сауалнама/	Сауалнама	1-11	Жыл бойы		Хаттама
II. ТҮЗЕТУ-ДАМУ ЖҰМЫСЫ						
1	Құқық бұзуға бейім балаларды үнемі анықтап бақылау жасау	Бақылау	1-11	Үнемі		Бақылау парағы
2	Оқушылардың әлеуметтік жағдайын анықтау мақсатында мәлімет жинау, зерттеу. Қорытындысымен оқушылардың әлеуметтік психологиялық даму картасын жасау. Ата-аналармен үнемі қарым қатынаста болу	Даму картасы	1-11	Үнемі		Оқушылардың психологиялық мінездемесі
3	Мектепшілік бақылауға алынған оқушыларға психологиялық тұрғыда зерттеу жүргізу	Тізім құрау	1-11	Үнемі		Тізім
4	Үлгерімі және тәртіп бұзушы қиын оқушылармен жұмыс	Сауалнама Тренинг	1-11	Жыл бойы		Хаттама Анықтама
5	Ерекше білімді қажет ететін балалармен жұмыс	Ерекше білімді қажет ететін оқушылармен жұмыс	1-11	Үнемі		Хаттама
6	Кәсіби қызығушылығы мен бейімділігін арттыру	«Мамандық таңдау мен үшін...»	9-11	22-24.05		Тренинг хаттама

III. ПРОФИЛАКТИКА ЖӘНЕ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АҒАРТУ

1	Даярлық топ пен бірінші сыныпқа балалар қабылдау комиссиясының құрамында жұмыс жасау	Тізім	0-1	Тамыз		Тізім
2	Бала тәрбиесінде ата-ананың алатын орны	Тренинг	1	Қыркүйек		Хаттама
3	5 сынып оқушыларының ата-аналарына орта буынға бейімделу туралы педагогика-психологиялық кеңес беру	Тренинг	5	Қазан		Хаттама
4	Аутодеструктивті мінез-құлық бойынша алдын алу шаралары. Суицидтік мінез-құлықтың белгілерін алдын-ала анықтау дағдыларына үйрету	Семинар	Ұжым	Қазан		Анықтама Баяндама
5	Суицидтік мінез-құлықтың белгілерін алдын-ала анықтау дағдыларына үйрету	Дәріс	8	Қараша		Анықтама
6	Агрессивті балалармен жұмыс жасау әдістері Оқушылардың сабаққа үлгермеушілік жолдарын анықтау	Баяндама	Ұжым	Қаңтар		Пед.кеңес
7	Емтиханға дайындық кезінде балаларға көмек. «Стрестен қалай арылуға болады?»	Тренинг	9-11	Наурыз		Хаттама
8	Девиантты мінез-құлық оқушыларды анықтау және болашақта тиімді жолдарын қарастыру	Баяндама	Ұжым	Наурыз		Пед.кеңес
9	Бейінді білім беруге байланысты психологиялық қызмет көрсету	Сауалнама Тренинг	9-11	Жыл бойы		Хаттама

IV. КОНСУЛЬТАЦИЯ БАҒЫТЫ

1	Балалардың оқу- тәртібі жөнінде мұғалімдерге, сынып жетекшілерге, ата-аналарға кеңес беру	Кеңес	Мұғалімдер, сынып жетекшілерге, ата-аналар	Әрдайым		Журнал
2	Оқу, даму, мәселесі бойынша өмірлік және кәсіптік өз орнын табу жөнінде, баланың үлкендермен, өз құрдастарымен қарым-қатынасы жөнінде, өзін-өзі тәрбиелеу жөнінде жеке және	Кеңес	Мұғалімдер, сынып жетекшілерге, ата-аналар	Әрдайым		Журнал

	топпен консультация өткізу					
3	Бірінші сынып оқушыларының бейімделуі	Кеңес	Бірінші сынып ата-аналары	Қазан		Баяндама
4	Бесінші сынып оқушыларының бейімделуі	Кеңес	Бесінші сынып ата-аналары	Қараша		Баяндама
5	Мамандық таңдауға кеңес	Топтық кеңес	9-11	Сәуір		Ұсыныстар
6	Емтихан нәтижесі жайындағы толқуларды жеңу	Кеңес	Пән мұғалімдері	Мамыр		Ұсыныстар
7	Бастауыш сыныптан орта буынға, орта буыннан жоғары буынға өткен оқушыларға психологиялық көмек көрсету	Кеңес	4-5 сынып мұғалімдері	Үнемі		Ұсыныстар
V. ҰЙЫМДАСТЫРУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫС						
1	«Салауатты өмір салты – біздің мақтанышымыз»	Баяндама	8-11	Қыркүйек		Ақпарат
2	«Бала тәрбиесіндегі ата-ананың міндеті»	Жиналыс	Ата-аналар	Қыркүйек		Баяндама
3	Діни экстремизмнің алдын алу күні	Топтық	1-11	Қыркүйек		Презентация
4	Бейіналды даярлық бейіндік оқытумен қамтамасыз ету, оқушыларды психологиялық тұрғыдан сүйем/у	Жеке жұмыс	5-10	Ақпан		Анықтама
5	Аттестациядан өтетін ұстаздармен жұмыс .Мұғалімнің шығармашылық, коммуникативтік, т.б. қабілетін анықтау	Жеке	Ұжым	Сәуір		Анықтама